

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Miluše Doškové, JUDr. Brigity Chrástilové, JUDr. Milana Kamlacha, JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci navrhovatele: **A. K.**, proti odpůrci: **Státní volební komise**, se sídlem nám. Hrdinů 3, 140 21 Praha 4, v řízení o návrhu na neplatnost volby kandidátů do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky,

t a k t o :

- I.** Návrh na neplatnost volby kandidátů **s e** v části týkající se kandidátů zvolených ve Středočeském kraji **z a m í t á .**
- II.** Návrh na neplatnost volby kandidátů **s e** v části týkající se kandidátů zvolených v ostatních volebních krajích **o d m í t á .**
- III.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Navrhovatel, který je zapsán do stálého seznamu voličů ve volebním okrsku svého bydliště ve Středočeském kraji, podal v zákonem stanovené lhůtě od vyhlášení výsledků voleb Státní volební komisí návrh na vyslovení neplatnosti voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konaných ve dnech 2. - 3. června 2006. Písemný návrh byl Nejvyššímu správnímu soudu, jako soudu příslušnému k projednání tohoto návrhu (§ 88 odst. 2 zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů - dále též „volební zákon“), doručen dne 13. 6. 2006.

Navrhovatel namítá porušení volebního zákona ze strany České televize a Českého rozhlasu tím, že neparlamentním stranám nebyl v rozporu s jeho § 16 odst. 4 volebního zákona v době před volbami poskytnut skoro žádný čas, dále namítá porušení § 16 odst. 2 volebního zákona (čestný a poctivý průběh volební kampaně) stranami ODS a ČSSD, poté uvádí, že metoda, která byla použita pro přidělení mandátů na základě získaných hlasů - D'Hondtova metoda - je v rozporu s čl. 18 odst. 1 Ústavy České republiky (zásady poměrného zastoupení), dále označuje praktiky médií v České republice a také ČTK v předvolebním období za odporující čl. 17 odst. 2 a 3 Listiny základních práv a svobod (svoboda projevu, nepřípustnost cenzury) a nakonec namítá, že Česká televize porušila v předvolebním období § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb., o rozhlasovém a televizním vysílání (objektivnost a vyváženost poskytování informací). Návrh je ve všech částech podrobně odůvodněn a doplněn rozsáhlými přílohami. Z důvodu tvrzené „závažnosti těchto

porušení zákona a tím i ohrožení demokratických principů České republiky “ navrhovatel “žádá o označení voleb za neplatné”.

Státní volební komise v písemném vyjádření k návrhu uvedla, že institut volební kampaně upravuje ustanovení § 16 volebního zákona, jehož odstavec 4 uvádí, že v rámci volební kampaně pro volby do Poslanecké sněmovny mají v době začínající 16 dnů a končící 48 hodin před zahájením voleb kandidující subjekty vyhrazeno v Českém rozhlasu celkem 14 hodin a v České televizi celkem 14 hodin v rámci jejich vysílacích okruhů bezplatně poskytnutého vysílacího času, který se rozdělí kandidujícím stranám rovným dílem. Termíny vysílacích časů se určí losem. Odpovědnost za obsah těchto pořadů mají kandidující subjekty. Výše uvedené bylo splněno; jiný úkol Českému rozhlasu či České televizi z volebního zákona nevyplývá. Státní volební komise ve svém vyjádření dále poukázala na to, že z ustanovení § 16 odst. 2 volebního zákona vyplývá, že volební kampaň musí probíhat čestně a poctivě, zejména nesmí být o kandidátech a politických stranách nebo koalicích, na jejichž kandidátních listinách jsou uvedeni, zveřejňovány nepravdivé údaje; volební zákon toto ustanovení více neupřesňuje a ani s porušením ustanovení tohoto zákona nespojuje žádnou sankci. Dále poukázala na závěry Ústavního soud zaujaté k volební kampani v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 73/04. Státní volební komise současně upozornila na skutečnost, že při volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky volební zákon umožňuje pouze napadení volby kandidátů, nikoliv platnosti voleb.

Podle § 90 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) za podmínek stanovených zvláštními zákony se může občan, politická strana nebo nezávislý kandidát anebo sdružení nezávislých kandidátů a sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů návrhem domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti voleb nebo neplatnosti hlasování anebo neplatnosti volby kandidáta. Tímto zvláštním zákonem je i zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů (dále též „volební zákon“). Podle § 87 tohoto zákona se podáním návrhu na neplatnost volby kandidáta může domáhat ochrany u soudu každý občan zapsaný do stálého seznamu ve volebním okrsku, kde byl poslanec volen. Návrh je třeba podat nejpozději 10 dnů po vyhlášení výsledků voleb Státní volební komisí (odst. 1). Odst. 2 tohoto ustanovení stanoví, že podáním návrhu na neplatnost hlasování, neplatnost voleb nebo neplatnost volby kandidáta se může domáhat ochrany u soudu podle zvláštního právního předpisu každý občan zapsaný do stálého seznamu ve volebním okrsku, kde byl senátor volen, každá politická strana, politické hnutí, koalice nebo nezávislý kandidát, jejichž přihláška k registraci ve volebním obvodu byla pro volby do Senátu zaregistrována. Návrh je třeba podat nejpozději 10 dnů po vyhlášení výsledků voleb Státní volební komisí. Podle odst. 3 může návrh na neplatnost hlasování podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledky hlasování. Návrh na neplatnost voleb může podat navrhovatel, má-li za to, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledky voleb (odst. 4). Návrh na neplatnost volby kandidáta může podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledek volby tohoto kandidáta (odst. 5).

Z citovaného ustanovení vyplývá, že soudní přezkum voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky je možný toliko podle ustanovení § 87 odst. 1 volebního zákona, tzn. že lze podat jen *návrh na neplatnost volby kandidáta*. Ze znění odst. 2 stejného ustanovení je totiž jasné patrné, že se vztahuje pouze na volby do Senátu Parlamentu České republiky. Úpravu obsaženou v odstavcích 3 - 5 pak nelze racionálně vyložit jinak než tak,

že blíže konkretizují odstavce předchozí. To znamená, že odst. 1 a 2 označují předmět řízení a vymezují otázky aktivní legitimace a lhůty k podání návrhu, zatímco odst. 3 - 5 blíže upravují možné důvody tohoto návrhu. Je tak zřejmé, že úpravu obsaženou v odstavcích 3 - 5 nelze vnímat jako autonomní, nýbrž pouze ve vztahu ke konkrétními ustanoveními vymezenému předmětu řízení, který provádějí. To ostatně potvrzuje i důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona č. 204/2000 Sb., kterou byl zákon č. 247/1995 Sb. novelizován a která k ustanovení § 87 uvádí (Poslanecká sněmovna, 2000, III. volební období, tisk č. 585), že „*možnost domáhat se ochrany soudu po provedených volbách se navrhuje upravit samostatně pro Poslaneckou sněmovnu a pro Senát. Při volbách do Poslanecké sněmovny je možno podat návrh na neplatnost volby kandidáta, při volbách do Senátu návrh na neplatnost voleb nebo neplatnost hlasování nebo neplatnost volby kandidáta. Současně se vymezuje okruh subjektů oprávněných tento návrh podat. Jedná se o veškeré případy porušení tohoto zákona, kterým mohlo být narušeno řádné provedení voleb a tím i výsledky voleb nebo hlasování.*“

Navrhovatel se tak formálním vymezením petitu („označení voleb za neplatné“) domáhá něčeho, co mu zákonná úprava vůbec neumožňuje. Není ovšem rozhodující, jak navrhovatel svůj návrh formálně označil, ale o jaký návrh se jedná podle jeho obsahu. V daném případě je z obsahu návrhu patrné, že navrhovatel brojí proti celkovému výsledku voleb do Poslanecké sněmovny z důvodu tvrzené neregulérnosti průběhu volební kampaně a neústavnosti přepočtu získaných hlasů na přidělené mandáty D'Hondtovou metodou.

Vzhledem k tomu, že § 87 odst. 1 volebního zákona umožňuje jednotlivci podat návrh na neplatnost volby pouze toho kandidáta – případně kandidátů (*argumentum a minus ad maiori*), kteří byli voleni ve volebním okrsku, kde je tento jednotlivec zapsaný do stálého seznamu, a s ohledem na obsah podání, posoudil Nejvyšší správní soud předmětné podání jako návrh na *neplatnost volby kandidátů zvolených v příslušném volebním kraji* ve smyslu shora citovaného ustanovení volebního zákona, neboť volební kampaň považuje stěžovatel za nezákonnou a přepočet získaných hlasů na přidělené mandáty za neústavní, a v důsledku toho zvolené kandidáty za neplatně zvolené.

Z ustanovení § 87 odst. 5 volebního zákona vyplývá, že návrh na neplatnost volby kandidáta je důvodný tehdy, byla-li porušena ustanovení volebního zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledek volby tohoto kandidáta. Jak Nejvyšší správní soud judikoval již dříve (viz např. usnesení ze dne 2. 7. 2004, č. j. Vol 6/2004 - 12, publikované pod č. 354/2004 Sb. NSS), v obecné rovině existují tři základní předpoklady vyhovění volební stížnosti: (1.) protizákonnost, tzn. porušení některých ustanovení volebního zákona; (2.) vztah mezi touto protizákonností a zvolením kandidáta, jehož volba je napadena volební stížností, a (3.) zásadní intenzita této protizákonnosti, která ve svých důsledcích musí přinejmenším výrazně zpochybňovat volbu kandidáta. Jinak řečeno, tato intenzita musí v konkrétním případě dosahovat takového stupně, že je možno se důvodně domnívat, že pokud by k protizákonnému jednání nedošlo, nebyl by tento kandidát zřejmě vůbec zvolen. Zjednodušeně řečeno, musí jít o takovou intenzitu, která způsobuje zásadní zpochybnění volebních výsledků.

Při posuzování námitek neregulérnosti průběhu volební kampaně – navrhovatel namítal, že ze strany České televize a Českého rozhlasu nebyl neparlamentním stranám v rozporu s jeho § 16 odst. 4 volebního zákona v době před volbami poskytnut skoro žádný čas, dále namítal porušení § 16 odst. 2 volebního zákona (čestný a poctivý průběh volební kampaně) stranami ODS a ČSSD, dále označil praktiky médií v České republice a také ČTK

v předvolebním období za odporující čl. 17 odst. 2 a 3 Listiny základních práv a svobod (svoboda projevu, nepřípustnost cenzury) a nakonec namítl, že Česká televize porušila v předvolebním období § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb., o rozhlasovém a televizním vysílání (objektivnost a vyváženost poskytování informací) - vycházel Nejvyšší správní soud především z § 16 volebního zákona, který upravuje volební kampaň.

Navrhovatel především namítal, že ze strany České televize a Českého rozhlasu nebyl neparlamentním stranám v rozporu s jeho § 16 odst. 4 volebního zákona v době před volbami poskytnut skoro žádný čas.

Podle § 16 odst. 4 volebního zákona *mají pro volby do Poslanecké sněmovny mají v době začínající 16 dnů a končící 48 hodin před zahájením voleb kandidující politické strany, politická hnutí a koalice, jejichž kandidátní listina byla zaregistrována, vyhrazeno v Českém rozhlasu celkem 14 hodin a v České televizi celkem 14 hodin v rámci jejich vysílacích okruhů bezplatně poskytnutého vysílacího času, který se rozdělí kandidujícím politickým stranám, politickým hnutím a koalicím rovným dílem. Termíny vysílacích časů se určí losem. Odpovědnost za obsah těchto pořadů mají politické strany, politická hnutí a koalice.* Jak bylo již výše uvedeno, k výzvě soudu Státní volební komise sdělila, že „výše uvedené bylo splněno; jiný úkol Českému rozhlasu či České televizi z volebního zákona nevyplývá.“ Vzhledem k tomu, že navrhovatel, pokud jde o média, brojí zejména proti postupu České televize, a Česká televize zřejmě také představuje nejsledovanější veřejnoprávní médium (navrhovatel sám m.j. uvádí – „*role České televize je pro politické strany nezastupitelná v době předvolebních kampaní, ale i mimo ně*“), Nejvyšší správní soud si vyžádal vyjádření České televize k předvolebnímu vysílání, a z něho zjistil, že povinnost stanovenou České televizi tak, jak je vyjádřena v § 16 odst. 4 volebního zákona, Česká televize zcela naplnila. To Česká televize doložila jednak Dopisem politickým stranám ze dne 19. 4. 2006 – výzva k dodání spotů, Informací pro Radu ČT – Předvolební a volební vysílání redakcí ŘZ ČT, ze dne 12. 6. 2006, a dále Závěrečnou zprávou o plnění zákonné povinnosti, vyplývající České televizi ze zákona č. 247/1995 Sb., ze dne 12. 6. 2006.

Nejvyšší správní soud se přitom ztotožňuje se shora citovaným vyjádřením Státní volební komise, že „jiný úkol Českému rozhlasu či České televizi z volebního zákona nevyplývá“.

Nejvyšší správní soud tak k námitce, že ze strany České televize a Českého rozhlasu nebyl neparlamentním stranám v rozporu s jeho § 16 odst. 4 volebního zákona v době před volbami poskytnut skoro žádný čas, uzavírá, že ji neshledal důvodnou.

Pokud jde o způsob vedení volební kampaně – navrhovatel namítal porušení § 16 odst. 2 volebního zákona (čestný a poctivý průběh volební kampaně) stranami ODS a ČSSD - Nejvyšší správní soud konstatuje, že podle § 16 odst. 2 volebního zákona *volební kampaň musí probíhat čestně a poctivě, zejména nesmí být o kandidátech a politických stranách nebo koalicích, na jejichž kandidátních listinách jsou uvedeni, zveřejňovány nepravdivé údaje.* Volební zákon však nestanoví, jaké prostředky může kandidující subjekt k volební kampani užít [vyjma starostou obce potenciálně vyhrazené plochy pro vylepení volebních plakátů (§ 16 odst. 1) a zákonem stanoveného rozsahu vysílacího času v Českém rozhlasu a v České televizi (§ 16 odst. 4)].

I při posuzování právního institutu volební kampaně je třeba mít v patrnosti základní atributy demokratického právního státu, mezi něž patří i princip, že „každý“ (ve smyslu

„fyzická či právnická osoba, jako nositel vlastních zájmů“) může dělat to, co zákon výslovně nezakazuje a nikdo nesmí být nucen činit to, co zákon neukládá (viz čl. 2 odst. 2 Ústavy, čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod). Protože kandidující subjekty (v daném případě politické strany) představují subjekty soukromoprávní a žádný zákon jim nezakazuje vykonávat volební kampaň i mimo období upravené citovaným ustanovením, je zjevné, že tuto kampaň vyvíjet mohou. To souvisí i s tím, že volební kampaň představuje ve svých důsledcích jednu z forem výkonu základních práv, jakými jsou především svoboda projevu, právo na informace, sdružovací právo, shromažďovací právo apod. S ohledem na citované ústavní principy je bez jakýchkoliv důvodných pochybností zřejmé, že je plně na kandidujícím subjektu, jakými prostředky svojí volební kampaň povede, samozřejmě pokud jimi nedojde k porušení volebního zákona či jiných právních předpisů.

Nejvyšší správní soud považuje za potřebné v této souvislosti poukázat i na závěry Ústavního soudu zaujaté k volební kampani v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 73/04, publikovaného ve Sbírce zákonů pod č. 140/2005 Sb.. Tady ústavní soud mimo jiné uvedl: *„Pokud jde o obsah volební kampaně, je si Ústavní soud vědom, že v jejím průběhu jsou voličům často velmi emocionální a vyostřenou formou předkládány argumenty, které mají ovlivnit jejich volební chování a rozhodnutí, koho budou volit. Smyslem volební kampaně v pluralitní demokracii však je nepochybně také to, aby byly posouzeny i ty nejkontroverznější otázky programu politických stran a kandidátů obecně, tak i jejich osobních vlastností a způsobilosti zastávat volenou veřejnou funkci. Jen v takovém případě budou moci voliči rozhodovat se znalostí věci a jen tak může být naplněna ústavní zásada, podle které je lid zdrojem veškeré státní moci. Pokud volební zákon hovoří o požadavku čestného a poctivého vedení volební kampaně, má tím na mysli to, co se dříve označovalo jako čistota voleb (srov. § 56 odst. 1 zákona č. 75/1919 Sb., kterým vydává se řád volení v obcích republiky Československé). Nelze však tyto pojmy vykládat z hlediska soukromého práva a obecné morálky, neboť jde o jejich použití v podmínkách volební kampaně, která není ničím jiným než bojem o hlasy voličů. Jeho negativní projevy lze regulovat, nelze je však zákonem vyloučit.“*

Nejvyšší správní soud tak ani v tomto případě neshledal namítané porušení § 16 odst. 2 volebního zákona (čestný a poctivý průběh volební kampaně) stranami ODS a ČSSD za důvodné. Navrhovatelem vnímaná a namítaná neregulérnost průběhu volební kampaně uváděnými politickými stranami tak, ve spojení se shora uvedeným, podle názoru Nejvyššího správního soudu nedosáhla takové intenzity, která by byla způsobila zásadně zpochybnit výsledky volby kandidátů.

V dalších námitkách navrhovatel označil praktiky médií v České republice a také ČTK v předvolebním období za odporující čl. 17 odst. 2 a 3 Listiny základních práv a svobod (svoboda projevu, nepřipustnost cenzury) a namítl, že Česká televize porušila v předvolebním období § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb., o rozhlasovém a televizním vysílání (objektivnost a vyváženost poskytování informací), a to opět ve spojení s tím, že dle jeho tvrzení Česká televize v předvolebním čase preferovala velké strany a malým stranám poskytla minimální či dokonce žádný prostor. To konkrétně demonstroval na případu *Otázek Václava Moravce speciál*, v nichž dle informací v Nedělním světě z 12.3.2006 a z Práva 11. 3. 2006 moderátor Moravec, „přes návrh Topolánka“ nedal slovo přítomnému Petru Cibulkovi z Pravého bloku.

K tomu Nejvyšší správní soud především znovu poznamenává, že podle § 87 odst. 5 volebního zákona návrh na neplatnost volby kandidáta může podat navrhovatel, má-li zato,

že byla porušena ustanovení *tohoto zákona* (t.j. volebního zákona) způsobem, který mohl ovlivnit výsledek volby tohoto kandidáta. Z obsahu bezprostředně výše rekapitulovaných námitek není nijak dovoditelné, jak by tvrzená skutečnost, že v konkrétním pořadu České televize nedostal slovo Petr Cibulka z Právěho bloku, mohl ovlivnit výsledek volby některého ze zvolených kandidátů ve volebním kraji, zahrnujícím volební okrsek podle místa bydliště navrhovatele, rozhodného pro jeho zápis do stálého volebního seznamu.

Zákonnou povinnost České televize poskytnout politickým stranám v předvolebním období příslušný čas stanoví, jak bylo již výše pojednáno, toliko § 16 odst. 4 volebního zákona, a k již první z navrhovatelových námitek soud dospěl k závěru, že Česká televize tuto povinnost splnila a volební zákon neporušila.

Nad rámec takto uvedeného Nejvyšší správní soud dodává, že lze jistě souhlasit s tím, že na Českou televizi dopadá v době voleb požadavek legislativně specifikované nestrannosti, který je obecně pro Českou televizi předepsán v navrhovatelem připomínaném ustanovení § 31 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání. Podle ustanovení § 31 odst. 2 tohoto zákona *„provozovatel vysílání poskytuje objektivní a vyvážené informace nezbytné pro svobodné vytváření názorů. Názory nebo hodnotící komentáře musí být odděleny od informací zpravodajského charakteru.“*, a podle ustanovení § 31 odst. 3 tohoto zákona *„je provozovatel vysílání povinen zajistit, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo dbáno zásad objektivní a vyváženosti a zejména nebyla v celku vysílaného programu jednostranně zvýhodňována žádná politická strana nebo hnutí, popřípadě jejich názory nebo názory jednotlivých skupin veřejnosti, a to s přihlédnutím k jejich reálnému postavení v politickém a společenském životě“*.

Požadavek vyváženosti pak stíhá Českou televizi ve zvláštní intenzitě právě v předvolební době, jak vyplývá ze zásady vyváženosti a rovného přístupu kandidujících subjektů v období volební kampaně k veřejnoprávním sdělovacím prostředkům. Tato zásada je ve vztahu k volební kampani konkrétně vyjádřena s dopady pro Českou televizi v již opakovaně uváděném § 16 odst. 4 volebního zákona. Česká televize tak musí v době předvolební a volební dostát jednak své trvalé povinnosti k poskytování objektivních, vyvážených a všestranných informací, jež pro ni vyplývá z její povahy veřejnoprávního masmédia a jež působí ve spojení se zásadou vyváženosti a rovného přístupu kandidujících subjektů zvláště intenzivně v době probíhající volební kampaně, a dále musí dostát i své specifické povinnosti časově omezené na předvolební dobu k bezplatnému poskytnutí 14 hodin rozdělených rovným dílem mezi kandidující subjekty, jež je jí uložena zákonem o volbách do Parlamentu České republiky. Avšak ani ze vzájemné kombinace těchto ustanovení, tedy ani ze souhry požadavků, jež dopadají na veřejnoprávní média vždy, a požadavků, jež na ně dále dopadají v době voleb, neplyne, že by jejich vyváženost mohla být chápána s tak nereálnou mírou přísnosti, jakou na ně implicitně klade navrhovatel. Jakkoli je totiž silný a legitimní veřejný zájem na tom, aby (zejména) veřejnoprávní média působila v době voleb nestranně a vyváženě, nevede tento zájem k tomu, aby se tento veřejný prostor, mimo režim § 16 odst. 4 volebního zákona, mezi jednotlivé politické strany rozděloval absolutně proporcionálně. Tento silný a legitimní veřejný zájem totiž nepůsobí v reálném ani právním světě izolovaně, ale střetává se s dalšími veřejnými zájmy a subjektivními právy, zde zejména i s navrhovatelem připomínanou svobodou projevu podle čl. 17 Listiny základních práv a svobod; a právě fakt tohoto střetávání implikuje hledání vzájemné rovnováhy a vylučuje absolutizaci jediného z takto v úvahu přicházejících veřejných zájmů.

Nejvyšší správní soud proto neshledal ani tyto námitky navrhovatele jako důvodné.

Navrhovatel také namítal, že metoda, která byla použita pro přidělení mandátů na základě získaných hlasů – D'Hondtova metoda - je v rozporu s čl. 18 odst. 1 Ústavy České republiky (zásady poměrného zastoupení),

K tomu považuje Nejvyšší správní soud za nutné nejprve poukázat na obsah souvisejících ustanovení volebního zákona. Volební zákon stanoví v § 48, jakým způsobem se určuje počet poslanců ve volebních krajích, způsob výpočtu mandátového čísla, stanovení počtu mandátů jednotlivých krajů a rozdělení zbylých mandátů. Ustanovení § 49 volebního zákona stanoví procentní limity zajišťující postup stran, politických hnutí a koalic do skrutinia, ustanovení § 50 pak stanoví výpočet podílů a jim odpovídajících mandátů. Z těchto ustanovení je zřejmé, že určení počtu poslanců jednotlivých stran, politických hnutí a koalic a vzájemný poměr mandátů a počtu odevzdaných hlasů není prostým součtem hlasů a prostým rozdělením mezi subjekty v jejichž prospěch byly tyto odevzdány. Nelze tedy od výsledků očekávat matematickou rovnost, neboť na ní není systém volebních výsledků založen.

Podle ustanovení § 26 věta 2. volebního zákona jsou „volebními kraji“ *vyšší územně samosprávné celky vymezené zvláštním právním předpisem*. Tímto předpisem je ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávních celků, kterým bylo s účinností od 1. 1. 2000 zřízeno celkem 14 těchto celků.

Nejvyšší správní soud si je vědom toho, že v rámci systému poměrného zastoupení je myslitelná celá řada možností uspořádání volebního území, pohybujících se od varianty jediného území až k variantám rozdělení tohoto celku do většího počtu volebních krajů, přičemž právě počet a velikost těchto krajů představuje jeden z nejdůležitějších prvků volebního systému, výrazně ovlivňujících jeho praktické fungování.

Z návrhu je patrné, že navrhovatel ani tak nepolemizuje se samotným rozdělením volebního území, nýbrž, že nepřímě brojí proti nestejné velikosti jednotlivých volebních krajů, resp. proti důsledkům této nestejné velikosti s dopadem na rozdělení mandátů podle odevzdaných hlasů.

Klasická zásada poměrného zastoupení by teoreticky platila pouze tehdy, jestliže by se všech 200 mandátů rozdělovalo v rámci jednoho volebního území.

Nejvyšší správní soud se nemůže ztotožnit s tvrzením, zpochybňujícím ústavnost použití tzv. D'Hondtovy volební formule (§ 50 volebního zákona). Tato volební formule je totiž zcela běžná v systému poměrného zastoupení a podle názorů předních politologů je v zásadě neutrální, resp. pomáhá velkým stranám jen mírně a k jejich výraznějšímu zvýhodnění dochází pouze u malých obvodů kolem pěti mandátů (viz např. T. Lebeda, *Přiblížení vybraných aspektů reformy volebního systému*, in: Politologický časopis č. 3/2000, str. 245; anebo další práce stejného autora *Vládní stabilita v České republice a volební systém poměrného zastoupení*, tamtéž, č. 2/98, str. 115 a násl.). Dále Nejvyšší správní soud ještě poznamenává, že v projednávané věci nelze přehlížet ani ten aspekt, že podle stávající podoby volebního zákona, t.j. zákona č. 247/1995 Sb., již proběhly volby do Poslanecké sněmovny v roce 2002, jejichž výsledek nikterak zpochybněn nebyl. Aplikovaná zákonná úprava proto pro aktéry volebního procesu není překvapivá či nepředvídatelná a je proto do značné

míry i věci kandidujících politických stran na tuto úpravu přiměřeným způsobem reagovat, a to jak z hlediska svojí vnitřní organizace, tak také volební strategie.

Nejvyšší správní soud dospívá k závěru, že do jisté míry chápe pochyby navrhovatele o vhodnosti nestejné velikosti jednotlivých volebních krajů, resp. důsledků této nestejné velikosti s dopadem na rozdělení mandátů podle počtů odevzdaných hlasů, nesdílí však jeho přesvědčení o protiústavnosti použití tzv. D'Hondtovy volební formule, a tedy protiústavnosti ustanovení § 50 volebního zákona.

Rovněž tuto námitku navrhovatele tedy Nejvyšší správní soud nepovažuje za důvodnou.

Nejvyšší správní soud je oprávněn vyslovit neplatnost volby kandidátů pouze za předpokladu, že při jejich volbě byl porušen volební zákon. Tak tomu podle názoru Nejvyššího správního soudu v posuzované věci není.

Soud musel při rozhodování o předmětném návrhu vycházet ze skutečnosti, že podaný návrh svým obsahem směřoval proti všem zvoleným kandidátům. Z ustanovení § 87 odst. 1 volebního zákona však plyne, že občan zapsaný do stálého seznamu voličů v určitém volebním okrsku je oprávněn domáhat se neplatnosti volby kandidátů zvolených v kraji, v němž je oprávněn vykonávat svoje aktivní volební právo (k tomu viz usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 540/02, in.: Sbírka nálezů a usnesení, sv. 35, str. 603 a násl.).

V daném případě bylo možno návrh navrhovatele vztáhnout pouze ke kandidátům zvoleným ve volebním kraji, zahrnujícím volební okrsek podle místa bydliště navrhovatele, rozhodného pro jeho zápis do stálého volebního seznamu, t.j. ke kandidátům zvoleným v kraji Středočeském.

Ve vztahu ke kandidátům zvoleným v kraji Středočeském, k němuž byl navrhovatel aktivně legitimován, jak výše uvedeno nebyla zjištěna protizákonnost jejich volby, a proto byl v této části návrh podle § 90 s. ř. s. zamítnut.

Ve vztahu ke kandidátům zvoleným v jiných krajích, než v kraji Středočeském se jedná o návrh podaný osobou zjevně neoprávněnou, a proto byl návrh v této části podle § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s. odmítnut.

Podle ustanovení § 93 odst. 4 s. ř. s. nemá ve věcech volebních žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. června 2006

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu